מבכל יום דנין את העדים בכינוי יכה יוםי

את יוםי נגמר הדין לא הורגין בכינוי אלא

מוציאין כל אדם לחוץ שואלין את הגדול

שביניהן ואומר לו אמור מה ששמעת

בפירוש והוא אומר והדיינין עומדין על

רגליהן וקורעין ולא מאחין והשני אומר אף

אני כמוהו והשלישי אומר אף אני כמוהו:

נמי עד שיברך שם בשם מנהני מילי במ' בתנא עד

אמר שמואל פראמר קרא יונוקב שם וגו'

בנקבו שם יומת ממאי דהאי נוקב לישנא

דברוכי הוא דכתיב ימה אקב לא קבה אל יואזהרתיה מהכא יאלהים לא תקלל ואימא

מיברז הוא דכתיב 1ייקב חור בדלתו

יואזהרתיה מהכא זואבדתם את שמם לא

תעשון כן לה' אלהיכם בעינא שם בשם

וליכא ואימא דמנח שני שמות אהדדי ובזע

להו ההוא נוקב וחוזר ונוקב הוא ואימא

דחייה שם אפומא דסכינא ובזע בה ההוא

חורפא דסכינא הוא דקא בזע אימא פרושי

שמיה הוא דכתיב יויקח משה ואהרן את

האנשים האלה אשר נקבו בשמות ואזהרתיה

מהכא זאת ה' אלהיך תירא חדא דבעינא שם בשם וליכא ועוד הויא ליה יאזהרת

עשה ואזהרת עשה לא שמה אזהרה ואיבעית

אימא אמר קרא יויקב ויקלל למימרא

דנוקב קללה הוא ודילמא עד דעבד תרוייהו

לא סלקא דעתך דכתיב יהוצא את המקלל

ולא כתיב הוצא את הנוקב והמקלל שמע

מינה חדא היא תנו רבנן ייאיש מה ת"ל יאיש

איש דלרבות את העובדי כוכבים שמוזהרין

על ברכת השם כישראל יי יואינן נהרגין

אלא בסייף שכל מיתה האמורה בבני נח

אינה אלא בסייף והא מהכא נפקא מהתם

נפקא ייה' זו יברכת השם אמר ר' יצחק נפחא לא נצרכא אלא לרבותא הכיְנויין

ואליבא דרבי מאיר ∘דתניא ∘יאיש איש כי יקלל אלהיו ונשא חמאו מה תלמוד

לומר והלא כבר נאמר יונוקב שם ה' מות יומת לפי שנאמר ונוקב שם מות

יומת יכול לא יהא חייב אלא על שם המיוחד בלבד מניין לרבות כל הכינויין

תלמוד לומר איש כי יקלל אלהיו מכל מקום דברי רבי מאיר וחכמים אומרים יעל שם המיוחד במיתה ועל הכינויין באזהרה ופליגא דרבי מיישא

דאמר רבי מיישא יבן נח שבירך את השם בכינויים לרבנן חייב מאי מעמא

דאמר קרא יכגר כאזרח גר ואזרח הוא דבעינן בנקבו שם אבל עובד כוכבים

אפילו בכינוי ורבי מאיר האי כגר כאזרח מאי עביד ליה גר ואזרח בסקילה

אבל עובד כוכבים בסייף סלקא דעתך אמינא הואיל ואיתרבו איתרבו קמ"ל

ורבי יצחק נפחא אליבא דרבנן האי כגר כאזרח מאי עביד ליה גר ואזרח הוא

דבעינן שם בשם אבל עובד כוכבים לא בעינן שם בשם איש איש למה לי

עו א מיי׳ פ״ב מהלכות עכו״ם הלכה ח סמג לאוין טו: עו ב מיי׳ שם הל״ו: עה ג מיי׳ שם הל״ח: עם ד מיי׳ פ״ט מהל׳ מלכים הלכה א ג סמג לאוין טו: סמג לאין טו: ב ה מיי׳ שם הלכה יד ופ״י שם הלכה ה: בא ו מיי׳ פ״ב מהל׳ עכו״ם הל״ז סמג לאוין טו: מיי' פ"ט מהלכות פב ז מיי׳

רבינו חננאל

פג ח מיי׳ שם הל״ח:

מלכים הלכה ג:

חייב עד שיפרש את השם תנא עד שיברך שם בשם. מנא לן אמר שמואל דאמר קרא ונוקב שם יאכה קרא יכוקב שם ה' בנקבו שם. וממאי דנוקב לישנא דברוכי הוא . בכינוי שנאמר מה אקוב בכנו שנאנה כוו אקוב לא קבה אל. ואזהרתיה אלהים לא תקלל איבעי תימא מהכא ויקוב בן האשה הישראלית את השם ויקלל וכי תימא תרתי עבד נקב את . השם וקילל מדכתיב הוצא את המקלל ולא כתיב הוצא הנוקב והמקלל ש"מ חדא עבד והנוקב הוא המקלל תרווייהו חדא היא: ירושלמי מניין שקורעין על קללת השם שנאמר ויהי כשמוע חזקיהו ויקרע את בגדיו וגו'. תני ר' אושעיא השומע מישראק יאחד השומע מגוי חייב לקרוע שנא' אני ה' אלהי כל בשר. מהו לקרוע בזמן הזה משמא דר׳ יוחנן אמרו משרבו הגדפנין פסקו מלקרוע. מהו לקרוע על הכנויין נשמעינה מהדא ריש לקיש פגע בחד כותי והוה הוא מגדף והוא קרע כותי מגדף והוא קרע. נחת ליה מחמרא ויהב ליה מרתוקא גו ליביה. אמר ליה רשיעא אית לאימך מלבושין מספקא לי. ש״מ קורעין על הכנויין בזמז קור כן כל הכנון בוכן הזה ואפי' מן הכותים: **פי'** עד שיברך שם בשם יקלל שם כלומר יזכור בשם. ת"ר מה ת"ל איש איש לרבות את הנכרים איש לדבות את הנכוים שמוזהרין על ברכת השם כישראל ואין נהרגין אלא כישראל וארן בייניהן בסייף שכל מיתה האמורה לבני נח אינה אלא בסייף. תניא ונוקב שם ה' יכול לא יהא חייר אלא טל שם המיוחד מניין לרבות את כל הכנויין ת״ל איש איש כי יקלל אלהיך ונשא חטאו מכל מקום. דברי ר' מאיר וחכ"א על שם המיוחד במיתה שנאמר יעל הכנויין באזהרה שנא׳ ינשא חטאו ור' מיישא לרבנן בן נח אפילו בכנויין . הרג שנאמר כגר כאזרח: אינן חייבין מיתה אלא על שם המיוחד. אבל בן נח אפילו בכנויין חייב: ת"ר שבע מצות נצטוו בכל יום. כל זמן שהיו נושאין ונותנין בבדיקת עדים היו דנין אותן אלא סייף. ולקמן איכא מ״ד אלא חנק והא דכתיב (בראשית לח) גבי תמר הוליאוה ותשרף לאו משום דדינא הכי דאפילו מיתה לא נתחייבה לא בדינא דידהו ולא בדידן וכשהחמירו עליה לחייבה מיתה כיבמה שזינתה אוקמוה אמיתת בת כהן דבשריפה לפי שהיתה נתו של שם: ואליבא דרבי

מאיר. דלרבנן הא אמרי על הכינויין באוהרה ואע"ג דלבני נח אוהרתן זו היא מיתתן כיון דבישראל ליכא מיתה לא מרבי׳ עו"ג למיתה מקרא דכתיב גבי ישראל דישראל לית בהו מיתה מיהו קשה מנא ליה דפליג רבי יצחק אדרבי מיישא דאפשר דמודה ר' יצחק דמרבינן עובד כוכבים מכגר וכאזרח והכא אקרא דאיש קאי דלא מיתוקם לרבות את העובדי כוכבים אלא לֹר"מ וי"ל דמכגר וכאזרח לא מרבינן אי לאו דמתרבי עובד כוכבים מאיש איש ומאיש איש לחודא לא הוה מרבינן אי לאו כגר וכאזרח כיון דבישראל ליכא מיתה והא דבעי בסמוך איש איש לרבנן למה לי לא כמו שפ״ה דבעי נמי לר׳ מיישא דלא קשה ליה כלל אלא לר׳ יצחק אליבא דרבנן בעי: איש בי יקלל למה לי'. מימה הא אילטריך כדדרשיגן בפרק מי שהי׳ טמא (פסחים לג:) למ״ד מגדף היינו עובד עבודת כוכבים אינטריך כי יקלל לגופיה לאשמועי׳ דאיכא כרת במברך את השם דכתיב הכא ונשא חטאו וכתיב בחדל לעשות פסח ראשון חטאו ישא ולמ"ד מגדף היינו מברך את השם דאית ביה כרת בהדיא דכתיב את השם הוא מגדף ונכרתה אינטריך האי קרא לאגמורי כרת לחדל פסח שני וי"ל דהכא דריש כי יקלל למ"ל דה"ל למיכתב ונשא חטאו גבי ונוקב שם: ועל הכינויים באזהרה דכתיב אלהים לא תקלל. וכי יקלל אתא לכרת כדדרשינן בפסחים (שם:) ואיכא כרת אכינויין והא דקאמר באזהרה

למעוטי מיתה ולא למעוטי כרת:

בכינוי כלומר היו דנין עמהן ובודקין אותם בכינוי היאך אמר כך אמר יכה יוסי את יוסי. האי כינוי לאו כינוי השם האמר אלא ב"ד מכנין בדבריהם החללה כלפי אחרים. כל מי שמהפך דבריו ומדבר

כאדם זה שמדבר ומקלל ותולה באחר קרי ליה כינוי בלשון חכמים ויש לו חבר בשבועות (דף לה.) וגם בלשון המקרא ואל אדם לא אכנה כי לא ידעתי אכנה (איוב לב). ולהכי נקט יוסי את יוסי דד' אותיות איכא כשם בן ארבע אומיות דאינו חייב אלא על שם המיוחד דהיינו שם בן ארבע אותיות ומשום דחשבונו של יוסי כחשבונו של אלהים. ולהכי נקט יכה זה את זה דילפינן לקמן דאינו חייב עד שיברך שם בשם: לגמר הדין. ובאו לומר חייב הוא לא היו יכולין להרגו על פי עדות ששמעו שהרי לא שמעו מפיהם אלא קללת כינוי: אלא מוליאין את כל אדם לחוץ. דגנאי הוא להשמיע ברכת השם לרבים: וקורעין. בגדיהם: ולא מאחין. עולמית וטעמא מפורש בגמראש : אף אני. שמעתי כמוהו וא"ל לחזור ולהזכיר ברכת השם: בבז' שם בשם. כגון יכה פלוני את פלוני או יקלל שם פלוני את שם פלוני: ונוקב שם בנקבו שם. להכי אהדריה בהאי קרא לומר לך עד שיקוב שם בשם: וממחי דהחי ונוקב שם וגו' עד לח מעשון לשון קושיה הוה דחין תירון בינתים: מברו. שלא לתחוב סכין לדקור נקב בשם הכתוב בקלף: ואוהרתיה מהכא ואבדתם את שמם. וסמיך ליה לא תעשון כן לה׳ אלהיכם: בעינן שם בשם. כדיליף לעיל ובנקיבה לא משכחת שם בשם שינקוב את חבירו: שני שמות ההדדי. כתובים בשתי חתיכות קלף ויתנם זה על זה: נוקב וחוזר ונוקב. בסכין הוא ואין שם נוקב את שם חבירו דלאחר שינקוב העליון ינקוב התחתון: פרושי. באותיותיו ופירושי׳: לה שמה הזהרה. ולה ענש עליה מיתה: סרוייהו. פרושי וברוכי ובחדא לא מחייב: איש איש. בברכת השם כתוב איש איש כי יקלל אלהיו וגו' (ויקרא כד): אינה אלא סייף. דכתיב בהו (בראשית ט) באדם דמו ישפך ומיתה אחרת לא החכרה בהם: והא מהכא נפקא. דעכו"ם מוזהרין על ברכת השם: ה' זו ברכת השם. לקמיהי דרשינן ויצו ה' אלהים וגו'ם: לא כלרכא. האי איש איש אלא לרבות את הכנויים שיהו העכו"ם מוזהרים על ברכתו כישראל דאי מהתם הוה אמינא שם המיוחד דוקא דכתיב ה׳ דהאי אלהים דבההוא קרא לאוהרת ע"ו דרשינן ליה לקמן [ע"ב]: ואליבא דרבי מאיר. מתוקמא דמחייב ישראל על הכנויין מהאי קרא ואתא

ידיברה תורה כלשון בני אדם תנו רבנן י"שבע מצות נצטוו בני נח" דינין וברכת השם ע"ז גילוי עריות ושפיכות דמים וגזל ואבר מן החי איש איש להשוות עובדי כוכבי׳ וישראל בכל הני כנויים כגון אלהים שדי לבאות. ולא דמו לכנויים דמתני׳ דקתני יכה יוסי את יוסי דכנוי דקתני מתני׳ דנין את העדים בכינוי לאו כנוי השם הוא כדפרשינן לעיל: על שם המיוחד. דהא כתיב ה' והיינו שם מיוחד דכתיב זה שמי לעולם (שמות ג): כי יקלל אלהיו. דהיינו כנוי דלאו שם המיוחד וסמיך ליה מיתה ונוקב שם ה' מות יומת וקאי נמי אכי יקלל אלהיו: **וחכ"א על שם המיוחד במיחה**. כדכתיב ונוקב שם ה' וגו' והאי ונשא חטאו לאו מיתה אלא ונשא חטאו דכרת: **ועל הכנויין באוהרה.** אלהים לא תקלל אף על הכנויין נוהר ושם המיוחד נמי בהא אוהרה נפיק דכל אלהים לשון שררה כמו (שם ז) נחמיך אלהים: **ופליגא דרבי מישא.** הא דאמר ר' יצחק נפחה לרבוח את הכנויים ואליבא דרבי מאיר דמשמע הא לרבנן פטור בן נח על הכנויין פליגא דרבי מיישא דאיהו סבר אע"ג דאמרי רבנן על הכנויין באזהרה בישראל מיהו עובד כוכבים חייב מיתה מכגר וכאזרח מדכתיב גר ואזרח יחירה ש"מ לחיובי עובד כוכבים בכנוי: ור"מ. דאמר גר ואזרח חייבין בכנוי ועובדי כוכבים אתרבו מאיש איש ממאי קא ממעט גר ואזרח לבני נח: הואיל ואיתרבו. להאי פרשחא לכנויין איתרבו אף לכל האמור בפרשה ובסקילה: **ור' ילחק נפחא אליבא דרבנן.** כיון דאמרי רבנן עובדי כוכבים פטורין מן הכנוי כישראל גר ואזרח מאי קא ממעטי אי למעוטינהו מסקילה לא אילטריך דמהיכא מימי הא לא אתרבו בהא פרשתא דבשלמא לר' מאיר סד"א הואיל ואיתרבי איתרבי: איש איש למה לי. בין לר׳ מיישא בין לר׳ יצחק נפחא אליבא דרבנן ברכת השם מויצו ה׳ אלהים נפקא כנויים מגר ואורח נפקי לר' מיישא ואי לר' יצחק נפחא הא אמר לרבנן פטורין: **שבע מצוח.** יליף להו לקמן [ע"ב]: **וגלוי עריוח.** כולן חוץ מנערה המאורסה כדכתיב גבי אבימלך (בראשים כ) הנך מת על האשה אשר לקחת והיא בעולת בעל בעולת בעל יש להם נערה המאורסה אין להם נלקמן מ:]:

 ל) מכות כב., כ) [חמורה
ד.], ג) [חגיגה יא:],
ד) [חוספתא ע"ו פ"ט], ב) ולהמו ע"בו. ו) שבועות לו., ז) [ברכות לא: קידושין יו: וש"נ], ה) [תוספתא ע"ו פ"ט לקמן עד:], ט) [לקמן ל ילוכן ביין, בי [נקומן , י) [ע"ב], ל) [בראשית ב], () בס"א: וגוים,

תורה אור השלם 1. וְנַקָב שֵׁם יָיָ מוֹת יוּמָת רגום ירגמו בו כַּל הַעַדָה בַּגַר בָּאָזְרָח בְּנָקְבוֹ שֵׁם יוּמָת: ויקרא כד טז 2. מָה אֶקֹב לֹא קַבֹּה אֵל

וּמָה אָזְעם לֹא זְעַם יְיָ: במדבר כג ח בארבר כג ח ג אֱלֹהִים לֹא תְקַלֵּל. וְנֶשִּׁיא בְעַמְּךְ לֹא תָאר:

.4 ויקח יהוידע הכהן המזבח מימין בבוא איש בֵּית יְיָּ וְנָתְנוּ שְׁמָּה הַכֹּוְהָנִים שׁמְרֵי הַפַּף אֶת הַבֹּוְהָנִים שׁמְרֵי הַפַּף אֶת בֶּל הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵית מלכים ב יב י . 5. וְנָתַּצְתֶּם אֶת מִזְבְּחֹתָם ושברתם את מצבתם ַּיְשָׁבֵּיְ עָּנֵב עָּיִוֹי בַּיַבּבּיְטְּב וַאֲשַׁרֵיהָם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵש וּפְסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם הְּגַּדַעוּן יאברתם את שמם מן תַּגְשׁוּוְ כֵּן תַּגְשׁוּוְ כֵּן תִּגְשׁוּוְ כֵּן בֵּן . . אֱלֹהַיכֶּם:

דברים יב ג-ד 6. וַיִּקַח מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֵת הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶה אֲשֶׁר נקבו בְשֵׁמוֹת:

7. אַת יִיַ אֱלֹהֵיךְ תִּירָא אָת יְיָ אֱלַהֶּוּן הִינְא
וְאַתוֹ תַּעֲבֹד וּבְשְׁמוֹ תַּשְׁבַע: דברים וּי
וְיִּפְב בָּן הָאשְׁה
וְיִפְב בָּן הָאשְׁה
הַיִּשְׁרָאלִית אָת הַשַּׁם
וְיַבְּיאוֹ אַתוֹ אֶל
מַשְׁה וְשָׁם אַמוֹ שֻׁלֹמִית

בּת דִּבְרִי לְמֵטֵה דְן: ויקרא כד יא 9. הוֹצֵא אֶת הַמְקַלֵל אֶל מחוץ לַמַּחְנֶה וְסְמְכוּ כָּל הַשִּׁמְעִים אֶת יְדֵיהָם עַל ראשוֹ וְרָגְמוּ אֹתוֹ כָּל ראשוֹ וְרָגְמוּ אֹתוֹ כָּל הָעַרָה: ויקרא כד יד 10. וְאֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הְדַבֵּר לֵאמר אִישׁ אִישׁ בִּי יִקַלֵּל אֱלֹדְיוּ וְנְשָׂא חֶטְאוֹ: ויקרא כד טו ויצו יי אֱלהִים עַל.11 11. וִיצו ייִ אֱלהִים עַל הָאָדָם לֵאמר מִבּל עֵץ הַגָּן אָכֹל תֹאכֵל:

בראשית ב טז

גליון הש"ם

גם' ראמר קרא ונוקב שם עי' לקמן סו ע"א רש" :ל"ה בנקבו

מוסף רש"י

י איש איש כי יקלל כו׳ מה תלמוד לומר. מחחר כי יהוב שם ונשא חטאו וימות (שבועות לו.). על שם המיוחד. כן ארכע אומיות דיו"ד ה"י (שם). גל הכינויין באזהרה. אלהים לא תקלל (שם).